

Umetniška gimnazija – glasbena smer

Modul C: jazz – zabavna glasba

Učni načrt

GLASBENA TEHNOLOGIJA

**DRUGE OBLIKE SAMOSTOJNEGA ALI
SKUPINSKEGA DELA**

35 ur

Učni načrt
GLASBENA TEHNOLOGIJA
Druge oblike samostojnega ali skupinskega dela (35 ur)

Učni načrt načrt sta pripravila:

Klemen Kotar, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana
Igor Matkovič, mag. art., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Vodja in koordinator predmetnih skupin za glasbeni stavek – modul C, skupinsko igro, osnove improvizacije, teorijo jazza z osnovami aranžiranja in za glasbeno tehnologijo:

Anton Savnik, prof.

Vodja področne skupine za glasbeno šolstvo:
dr. Dimitrij Beuermann, Zavod RS za šolstvo

Vsebinsko prenovu srednjega glasbenega šolstva je pripravila in izvedla nacionalna komisija za glasbeno šolstvo v mandatu 2011–2015.

Recenzenta:

Marijan Mlakar, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana
izr. prof. mag. Ivan Florjanc, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: **dr. Jernej Pikalo**

Za zavod: **mag. Gregor Mohorčič**

Uredili: **izr. prof. mag. Ivan Florjanc, Marija Gregorc, prof.**, in **mag. Tomaž Faganel**

Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Objava na spletnem naslovu:

http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/srednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

Prva izdaja
Ljubljana 2013

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:793.322(0.034.2)

KOTAR, Klemen, glasbenik

Učni načrt. Glasbena tehnologija [Elektronski vir] : druge oblike samostojnega ali skupinskega dela : 35 ur / [pripravila Klemen Kotar, Igor Matkovič]. - 1. izd. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2013. - (Umetniška gimnazija - glasbena smer. Modul C, Jazz - zabavna glasba)

ISBN 978-961-03-0196-7 (pdf, Zavod RS za šolstvo)

1. Gl. stv. nasl. 2. Matkovič, Igor, glasbenik

271422976

Učni načrt za predmet glasbena tehnologija sloni na podobnih in preizkušenih tujih učnih načrtih ter na pedagoški doktrini in praksi uporabe sodobne tehnologije na področju glasbe.

Učni načrt za predmet glasbena tehnologija je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 161. seji 19. decembra 2013.

VSEBINA

1	OPREDELITEV PREDMETA	4
2	SPLOŠNI CILJI	4
3	OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	5
4	STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	7
5	DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	8
5.1	Preverjanje in ocenjevanje znanja	9
5.2	Medpredmetne povezave	9
6	MATERIALNI POGOJI	10
7	ZNANJA IZVAJALCEV	10

1 OPREDELITEV PREDMETA

Predmet glasbena tehnologija je strokovni predmet v programu umetniške gimnazije, modul C: jazz – zabavna glasba. Izvajamo ga v obsegu 35 ur.

Predmet glasbena tehnologija dijaka* seznanja z zgodovino snemanja in reprodukcije glasbe in s tehnologijo, ki jo uporabljamo ali smo jo uporabljali v te namene, ter ga pripelje od glasbenega osnutka do končanega posnetka na logičen, pregleden in ponovljiv način. Skupaj z drugimi strokovnimi predmeti vzgaja in izobražuje glasbene talente ter jim omogoča pridobivanje dodatnih glasbenih znanj in izkušenj, obenem pa jih pripravi na samostojne nastope na glasbenem trgu. Predmet omogoči dijaku prenos pridobljenega znanja, tako teoretičnega kot praktičnega, v snovno oprijemljiv glasbeni izdelek, pa naj bo to demonstracijski posnetek nove ali priredba že obstoječe skladbe. Ob vsem tem si dijaki razširjajo estetska, intelektualna, čustvena in domišljajska obzorja ter razvijajo osebni kritično-analitični odnos do glasbenih del in načinov ter stopenj produkcije tovrstnih glasbenih izdelkov.

Predmet glasbena tehnologija dijaka uvede v neposredni stik z glasbeno industrijo in s sodobnimi tehnološkimi in programskimi dosežki. S tem razširjamo možnosti uporabe teoretično-praktičnih uvidov in znanj, ki jih dijaki med učenjem pridobivajo ob glasbeno-teoretičnem in inštrumentalnem učenju, jim omogočamo aplikacije teh vedenj, znanj in spretnosti pri samostojnem ustvarjalnem in poustvarjalnem delu vse od prvega miselnega osnutka prek bolj določene zamisli glasbene zamisli do končne slike glasbenega dela, ki ga realizirajo na različnih nosilcih in programih notnega in zvočnega zapisa.

2 SPLOŠNI CILJI

Dijaki pri predmetu glasbena tehnologija:

- spoznavajo razvoj snemalne in reprodukcijske tehnologije;
- usvajajo razlike med analogno in digitalno (npr. MIDI) tehnologijo;
- spoznavajo načine dela s tehnologijo MIDI;
- spoznavajo osnove avdio tehnologije od mikrofona do snemalnega medija;
- s pomočjo projektov MIDI in avdio projektov usvajajo pot od koncepta do končnega posnetka;

* V tem učnem načrtu uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, veljajo za oba spola (dijak za *dijaka* in *dijakinjo*, učitelj za *učitelja* in *učiteljico*).

- ob analizi posnetkov iz glasbene zgodovine se seznanjajo s tehničnimi načini njihovega nastanka;
- razvijajo glasbeni okus, spoznavajo in si razvijajo estetski čut ob oblikovanju posnetka ob stalnih primerjavah z vzornimi obstoječimi posnetki;
- dosejajo znanja, ki so potrebna za prodor in uveljavitev na glasbenem trgu;
- spoznavajo delo tonskega mojstra in producenta glasbe, kar jih osebno oblikuje v času učenja, čeprav to morda ne bo njihov poklic;
- ob sistematičnem delu razvijajo delovne navade in odnos do dela;
- spremljajo in presojujejo uspešnost svojega učnega procesa;
- razvijajo odgovornost za svoje znanje;
- osveščajo in razvijajo svojo usposobljenost načrtovanja učenja;
- razvijajo osveščenosti in sposobnost za kritično razpoznavanje dobrih in slabih vplivov sodobnih tehnoloških in programskih pripomočkov na človekovo osebnost;
- pri delu kritično uporabljajo različne vire in tehnološke pripomočke;
- dejavno sodelujejo pri ustvarjalnih projektih;
- sodelujejo pri seminarjih in drugih oblikah pridobivanja informacij;
- spoznavajo in utrjujejo glasbeno izrazoslovje v slovenščini in v angleščini;
- ob določenih vsebinah spoznavajo enakost in različnost slovenskih, evropskih in z globalizacijo prejetih kulturnih prvin, jih nato kritično vrednotijo in s tem razvijajo čut za razlikovanje prvin lastne in tuje glasbene dediščine;
- se sporazumevajo v slovenščini in večajo nabor ustreznih slovenskih strokovnih izrazov za sicer tipične pojme in besede iz računalniško-tehnološke stroke.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Cilji in vsebine so urejeni po tematskih sklopih.

3.1 Glasbena notografija	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
Dijaki: <ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo z delovanjem računalniških notografskih programov; – se seznanijo z oblikovanjem partitur za manjše in večje glasbene zasedbe; – se seznanijo s postopkom dela od notnega zapisa do priprave partitur oz. glasov za izvedbo glasbenega dela; – se seznanijo z možnostmi vnašanja in izvoza zapisa MIDI, ki ga lahko nato uporabijo v raznih sekvencerjih. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prepisovanje not iz rokopisa v računalniški program s pomočjo klaviature midi ali računalniške tipkovnice – Dodajanje besedil in dinamičnih ter drugih označb na notni zapis – Oblikovanje računalniškega zapisa partitur ali <i>leadsheetov</i> za osebno uporabo ali za potrebe skupinske oz. orkestrske igre

	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – B. Purse, The Finale Primer – Mastering the Art of Music Notation with Finale – T. E. Rudolph, V. F. Leonard, Sibelius – A Comprehensive Guide to Sibelius Music Notation Software – R. Sussman, M. Abene, Jazz Composition and Arranging in the Digital Age <p>Video šola:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Groove3.com – Sibelius – MacProVideo.com – Sibelius
--	---

3.2 Glasbeni sekvencerji	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo s konceptom in delovanjem glasbenih sekvencerjev; – se seznanijo s procesom snemanja zvočnih zapisov in zapisov MIDI; – se seznanijo z osnovami obdelovanja zvoka; – se seznanijo z uporabo raznih zvočnih učinkov; – se seznanijo s shranjevanjem datotek in formatov (stisnjenih in nestisnjenih), med katerimi so osnovni MPEG, WAV, WMA in MP3. 	<ul style="list-style-type: none"> – Praktični prikaz poti zvoka od vstopa v sekvencer do izstopa iz njega – Snemanje posameznih glasbil in glasbenih sestavov – Urejanje posnetih zvokov, rezanje, premikanje, osnovne operacije – Teorija delovanja kompresorja in izenačevalnika, cilji uporabe obeh, obdelovanje posnetih zvokov s kompresorjem in ekvalizatorjem – Teorija zvočnih efektov, ki temeljijo na časovnih prvinah oz. časovnih zamikih signala (<i>delay, reverb, chorus, flanger</i>), in njihova uporaba v praksi <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – D. Hosken, An Introduction to Music Technology – D. Bustelo, Logic Pro for Recording Engineers and Producers – Quick Pro Guides – S. Pacey, Your Cubase Studio – M. Cooper, Making Music with Steinberg Nuendo

3.3. Snemalne tehnike	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo z delom in vlogo snemalca v snemalnem procesu; – se seznanijo z različnimi napravami in mikrofoni, potrebnimi za snemanje; – se seznanijo z različnimi postavitvami mikrofonov glede na zasedbo. 	<ul style="list-style-type: none"> – Projektno delo na izbranih skladbah od osnovne zamisli do končanega posnetka – Snemanje in uporaba demo posnetka za preverjanje kakovosti zamisli in izvedbe – Snemanje celotne zasedbe naenkrat in po delih, ugotavljanje razlike v pristopu in rezultatih različnih pristopov – Uporaba različnih mikrofonov na posameznem glasbilu in pozicioniranje mikrofonov na različnih glasbilih z ugotavljanjem razlike v zvoku glede na izbiro in postavitev mikrofona

	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – G. Peterson, The Art of Mixing – B. Owsinski, The Mixing Engineer's Handbook – D. Miles Huber, P. Williams, Professional Microphone Techniques (Mix Pro Audio Series) – P. White, Basic Microphones – P. White, Basic Mixing – P. White, Basic Mixers – P. White, The Producer's Manual
--	--

3.4. Glasbeni menedžment	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo delovanjem glasbene industrije; – se seznanijo s postopki vstopa in uveljavitve na glasbenem trgu; – se seznanijo z možnostimi iskanja koncertnih priložnosti; – se seznanijo s pisanjem in z oblikovanjem različnih besedil za odnose z javnostjo; – se seznanijo z delovanjem glasbenih založb; – se seznanijo s potekom izdaje glasbe na različnih nosilcih zvoka. 	<ul style="list-style-type: none"> – Priprava potrebnih gradiv za oglaševanje in pridobivanje koncertov – Priprava na kakovostno izvedbo koncerta <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – P. Allen, Artist Management for the Music Business – M. King, Music Marketing – Press, Promotion, Distribution and Retail

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja so določeni z obvladovanjem posameznih sklopov predpisanih vsebin in izkazujejo pričakovano stopnjo obvladovanja glasbene tehnologije in produkcije glasbe z različnimi tehničnimi programskimi pripomočki.

Minimalni standardi znanja so operacionalizirani cilji (količina in kakovost znanja, spretnosti in veščin), ki naj bi jih dijak dosegel in izkazal za pozitivno oceno (zadostno) in so tista kakovost in količina znanja, spretnosti in veščin, ki sta nujni za nadaljnje učenje in razvoj pri določenem predmetu. So mejna kategorija razumevanja teorije ter zmožnosti prenosa le-te v izvedbo MIDI ali avdio glasbenega projekta in izdelka.

Minimalne standarde znanja dijak doseže, če:

- **razume razliko med analognim in digitalnim (npr. MIDI) signalom ter uporabo obeh v praksi;**
- **pozna zgodovino snemanja in reprodukcije glasbe;**
- **razlikuje med tremi tipi mikrofonov, razume vloge predojačevalnika in ojačevalnika, izenačevalnika in pretvornika analognega signala v digitalnega;**
- **v zahtevanem roku izpelje vsaj po en projekt MIDI, avdio in kombinirani projekt od zamisli do končanega posnetka.**

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Pouk predmeta glasbena tehnologija z operativnimi cilji, dejavnostmi in vsebinami prispeva k splošnemu in glasbenemu razvoju dijakov ter ustvarja podlage za vseživljenjsko učenje.

Učenje in poučevanje glasbene tehnologije bo uspešno, če bo zastavljeno celostno, dejavno in ustvarjalno. Tak pristop spodbuja in omogoča doseganje splošnih in operativnih glasbenih ciljev na čustvenem, socialnem, gibalnem in spoznavnem razvojnem področju.

Učni načrt nadgrajuje poznavanje glasbe, ki ga v praksi lahko udejanjimo s skrbno in gospodarno načrtovanimi in izpeljanimi učnimi urami. Učitelj avtonomno oblikuje posamezne učne sklope, tako da smiselno povezuje posamezne glasbene dejavnosti z operativno-procesnimi razvojnimi cilji in vsebinami. Zaporedje in globino vsebin ter metode in oblike dela učitelj prilagaja glede na potrebe, zmožnosti in pričakovanja dijakov.

Pouk glasbene tehnologije je skupinski pouk, vendar kljub temu deloma dopušča individualen pristop k dijaku in upošteva njegove fizične, psihične in glasbene dispozicije. Učni načrt naj ne pomeni neke toge obveznosti, temveč naj se učitelj ob vsakokratnem zavedanju ciljev predmeta prilagaja stopnji razvitosti skupine in posameznikov znotraj nje, po možnosti tako da po potrebi poglobi snov za zahtevnejše dijake in jo dovolj pogosto ponovi za dijake, ki še ne dosežajo dovolj visoke ravni znanja.

Temeljno poslanstvo učitelja je razvijanje glasbenega čuta pri dijakih in ustvarjanje potrebe po glasbenem izražanju, ki danes še zdaleč niso samo nastopi, temveč so tudi posnetki. Ob tem ne smemo pozabiti, da je bistvena naloga v času izobraževanja na srednješolski ravni izgradnja vseh temeljnih tehničnih prvin in teoretičnih znanj, ki omogočajo bodoče glasbenikovo poklicno udejstvovanje.

Opozoriti velja na izjemno tehtna in dragocena tehnično-didaktična dognanja, veščine in spoznanja uglednih učiteljev in poklicnih tonskih mojstrov ter producentov glasbe, ki jih ni mogoče najti v pisni obliki, saj se prenašajo med glasbeniki na seminarjih, tečajih in ne nazadnje tudi med načrtovanim poukom. Prenos znanja ni omejen le na prenos znanja od učitelja na dijake, dopustiti je treba tudi prenos intuitivno ali drugače pridobljenega znanja med dijaki ter od dijakov na učitelja.

Za dosego omenjenih ciljev je bistvenega pomena vzpostavitev dijakovega pravilnega osebnega sistema rednega dela, snemanja in analize lastnega dela, kar že v kratkem času prinaša rezultate. Učitelj naj dijake spodbuja k samostojnemu in sistematičnemu delu, ob katerem bodo utrdili delovne navade in gradili ustvarjalen odnos do dela. Dosežena spoznanja in glasbena znanja morajo postati pomemben del splošne izobrazbe vsakega dijaka.

Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertnih prireditev, ki so pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih ne more dati pouk. Učenec tako spoznava delo tonskih mojstrov v koncertnem kontekstu, kar v povezavi z interpretacijo izvajalca krepi analitični čut razumevanja glasbe kot celote.

5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje znanja

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremlja dijakov razvoj in napredek, preverja njegovo moč dojemanja, raven znanja in zmožnosti in mu daje tudi povratne informacije o njegovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov znanja in morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in stvarno sliko o napredku in morebitnih zagatah posameznega dijaka; na tem temelju učinkoviteje pripravimo načrt nadaljnjega dela in dajemo jasnejše napotke za plodovitejšo vadbo oz. učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena.

Učitelj preverja znanje:

- pri vsaki uri pouka,
- prek projektnih nalog.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo timsko delo, izmenjavo izkušenj in usklajevanje meril.

Ocenjevanje znanja

Glede na naravo pouka dijakovo znanje ocenjujemo pisno in ustno. Teoretsko znanje in poznavanje zgodovine predmeta ocenjujemo pisno, ustno pa ocenjujemo sodelovanje pri projektnih nalogah ali praktičnem pouku ter dosežene rezultate pri projektih.

5.2 Medpredmetne povezave

Namen interdisciplinarnega povezovanja med bolj ali manj sorodnimi predmeti je močnejša vez ter vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja, s čimer gradimo pogoje za večjo ustvarjalnost, podjetnost in boljšo didaktično učinkovitost na vseh vpletenih predmetnih področjih. Večja prenosljivost znanja oblikuje tudi samostojnejšo osebnost, ki se lažje spopada

z različnimi izzivi v stroki in v življenju. Zmožnost povezovanja različnih znanj, uvidov in spretnosti prispeva k večji kulturni in etični zavesti ter osebnostni trdnosti posameznika. Medpredmetno povezovanje pomeni iskanje povezav svojega predmeta z drugimi predmetnimi področji, sodelovanje učiteljev različnih predmetnih področij v učno-vzgojnih dejavnostih, vzajemno načrtovanje skupne ali sočasne obravnave sorodnih vsebin ipd. Učitelj se povezuje z drugimi strokovnimi člani pedagoškega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa. Dijaki se medpredmetno ustvarjalno povezujejo z drugimi glasbeniki pri predmetu skupinska igra in pri igranju v velikem jazzovskem orkestru. Svoja teoretska in praktična znanja, pridobljena pri pouku solfeggia, harmonije, kontrapunkta in osnov aranžiranja, lahko uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar je v prid smiselni izvedbi zadanih projektov MIDI in avdio projektov ter v pomoč pri t. i. preprodukciji posnetkov, torej v fazi med zasnovo in dejanskim procesom snemanja.

6 MATERIALNI POGOJI

Cilji vzgojno-izobraževalnega procesa pri predmetu glasbena tehnologija terjajo za svoje uresničevanje primerno veliko učilnico, skladno s predpisi. Opremljena mora biti z računalniki z zvočnimi karticami, elektronskimi klaviaturami oz. kontrolerji (MIDI, mLAN ali OSC protokoli), s snemalnim programom in programom za notografijo. Del pouka, ki se nanaša na avdio snemanje, moramo izvajati v (šolskem) glasbenem studiu.

7 ZNANJA IZVAJALCEV

Izvajalec	Znanja
Učitelj	- visokošolskega izobraževanja jazz petja ali jazz inštrumenta z izkušnjami na področju računalniške notografije in snemalne tehnike - srednješolskega izobraževanja jazz petja ali jazz inštrumenta z izkušnjami na področju računalniške notografije in snemalne tehnike po določitih 93. členu ZOFVI